

KIIRTÖS

Pilisszentlászlói Hírmondó

Önkormányzati támogatásban nem részesülő cenzúramentes havilap

Felújított Krisztus kereszt

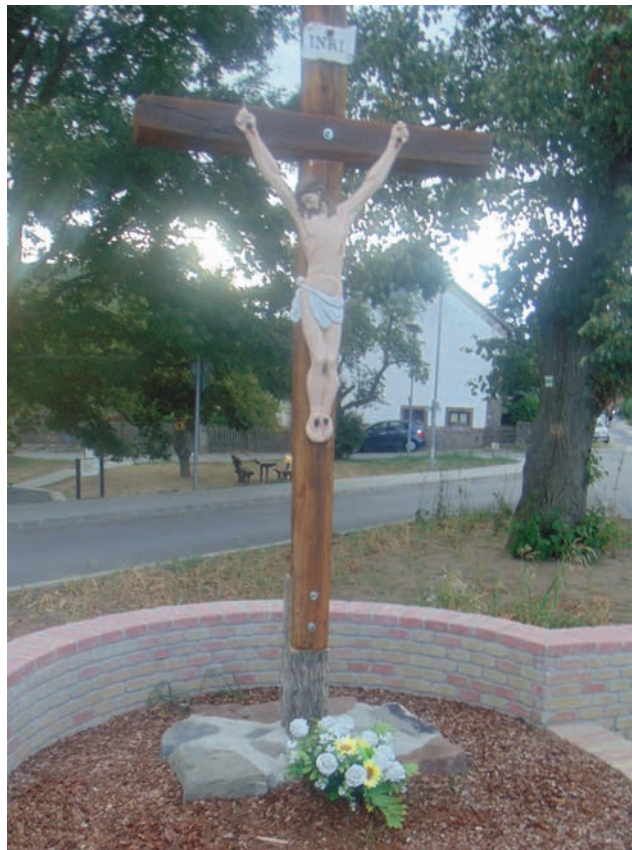
Ötletes tervezés, és derék szakmailag kiváló munkavégzéssel szépült meg falunk alapításának első utcája. Ezt az utcát derék, szorgalmas elődeink annak idején a falunk másodszori betelepítése által Dedinának – falunk nevezték el. Falunk őslakóinak utódjai – leszármazottai, főleg az idősebb korosztály a mai napig is így nevezi. Magyarul viszont már számos elnevezése volt. Az első betelepülő családoknak a földmérésben nagyon jártas derék pálosaink az utca mindkét oldalára merőlegesen 20 öl szélességű birtokot kaptak. Akkoriban még nem más mértékegységeket használtak. A jelzet mértékegység szerint ez mai mértékegységgel 36 méter széles utca szélességet jelent. Ezek a telkek később a lakosságunk növekedésével, feleződtek, 18 méter, vagy harmadoltak 12 m. sőt, még negyedelték is 9 m. utcafront szélességre.

Ugyanakkor, a fenti ténytérülethez igazolandó, még most is van néhány összefüggő eredeti, tehát 20 öl azaz 36 méter eredeti utcafrontú telek. Szélességű birtok. Ilyen például Kovácsik telek, amely még eredeti szélességben az eredeti

tulajdonos elődjeinek egyenes ágú leszármazottja a tulajdonosa. A Béke utca Hrabina felőli oldalán szintén megvan teljes a pálosok által ki jelölt szélességben. A jelenlegi Béke utcának jelentős szerepe volt mezőgazdasági szempontokból is, hiszen ez kötötte össze a mezőgazdasági

termeléssel. Hiszen ezen az úton - utcán, hozták haza a termést és jártak gyalogszerrel, vagy lovas – szekerekkel, vagy akár kézi taligákkal, a megélhetésüket biztosító földjeikre.

3. Szokásvilág. A kereszteknek asszonyok, lányok viselték gondját. Általában szombatonként friss virágot Vittek, de sok helyen úgy mint Pilisszentlászlón is a mai napjainkban is visznek hozzájuk, halottak napján gyertyát égetnek a tövükben. Az útszéli keresztek előtt (sokan még napjainkban is) elhaladó férfiak

megemelik kalapjukat, keresztet vetnek.

A régi időkben, de még gyerekkoromban is asszonyok együtt imádkoztak előtte, koszorút helyeznek el rajta, többek között - esőért könyörögtek. Búcsújárások útvonalába eső kereszteknek énekkel és imákkal köszöntötték.

ERDŐKERÜLŐBEN

DOBAY PÁL

Kik fedezték fel elsőként a pilisi erdők

A pilisi erdők nem anyagi természetű ajándékainak első tudatos keresői, illetve élvezői kétségtelenül a remeték voltak.

Ki a remete? – Olyan befelé fordult, csendes és egyedülletet sóvárgó ember, aki vallásos érzéstől is indítva lemond kényelméről, családi életéről, rangról és gazdagságról. Tudatosan vállalja a természettel és a természetben való egyszerű és kemény életformát. Magányos völgyet vagy félreeső barlangot keres fel állandó lakhelyéül, ahol kizárólag a munkának, szemlélődésnek és az imádságnak él. Napközben keményen dolgozik: erdőt irt, az irtásterületen megtermeli szegényes ennivalóját, kosarat fon, gombát gyűjt, gyógynövényt keres. Így biztosítja szerény megélhetését. Ő az első „állandó erdei munkás”. Hajnalban és alkonyatkor – amikor még jobban megnő a csend az erdőn – felszítja a már csak éppen pislákoló tüzet, előveszi bibliáját, olvas, ír, imádkozik, könyvet fordít, vagy másol, és el - eltűnődik az ég, a föld meg az élet nagy, nehéz titkain. Övé a csend: napjaink legnagyobb hiánycikke. Békéssé és nyugodttá teszi a magány: ma is ezért megyünk az erdőbe. A pilisi erdők vadregényes völgyeikkel, hallgatag szikláikkal és barlangjaikkal valósággal vonzották a középkor vége felé a remeteket. Számukat illetően megközelítőleg sincs pontos értesülésünk. Az a körülmény azonban, hogy Özséb esztergomi kanonok (= püspöki tanácsadó) 1250 táján a mai Keszthely-Klastrompusztán összegyűjti és az ún. pálos szerzetesrendbe tömöríti őket, meglehetősen sok pilisi remetére enged következtetni.

A pálos rend – az egyetlen magyar alapítású szerzetesközösség – történetéről és kialakulásáról részletesen beszámol Gyöngyösi Gergely pálos rendfőnök 1520 körül összeállított okleveles adatgyűjtése, illetve az 1530 táján írt „Vitae Fratrum” (A szerzetes testvérek élete) című kéziratos rendtörténete. Ezt teszi teljessé Eggerer András ugyancsak pálos szerzetes 1663-ban

nyomtatásban is megjelent írása. Ebből megtudjuk, hogy a mohácsi vészig (1526) csak a Parkerdőgazdaság jelenlegi területén tíz (!) pálos kolostor alapítása követte az Özséb által életre hívott klastrompusztai anyaházat. Ezek a következők: a pilisszentléleki, esztergomi, barátkúti (?) (Esztergom), pilismaróti, dömösi, visegrádi, kékesi (Pilisszentlászló), (a mai) Liszenko - telepi (Pomáz) és a budaszentlőrinci rendház. (E legutóbbi a mai Budapesti Erdészet területén lévő – feltárás, és konzerválás alatt álló – rommező.) Ma nincs annyi szerződéses háza a NATOURS Utazási irodának, mint amennyi kolostort épített a hajdani remetékből alakított szerzetesrend ugyanitt.

A fehérekármzás, hallgatag barátok szorgalmas emberek voltak. Egy részük szőlő és gyümölcstermesztéssel foglalkozott. Iparosaik között számos kiváló csizmadiát, építőmestert, kovácsot, kőfaragót, szabót, szűcsöt sőt (ólomcsöves!) vízszelőt is találunk. Más részük betűfestésben, festészetben, fordításban,

Pilisszentléleki pálos kolostor romjai

kódexírásban, könyvmásolásban, orgonaépítésben és szobrászatban jeleskedett. Fennmaradt művészi fadaragásaik Európa-szerte ismertek és híresek. Nincs középkor végi magyar iparfejlődés, tudomány és művészet a pálosok nélkül!

Kultúrtörténeti szempontokból Báthori László pálos rendtag említése kívánczik ide. Ő a Budapesti Erdészeti területén lévő Hárshegyi – vagy Báthori –barlangban az 1400-as évek derekán 20 esztendei munkával elsőként fordította magyarra a teljes bibliát. Műve Mátyás király híres Corvinái között kapott megtisztelő helyet, majd osztozott legtöbbjük sorsában: az elkallódásban. Báthori László egyébként az orvostudományban is járatos volt. Az erdélyi Reményik Sándor versben is megörökítette személyét és életművét. A vers kitűnő bepillantást enged az erdőn élő remete sajátos lelkivilágába.

A rendet 1768-ban feloszlatta II. József. Bár a múlt század közepétől ismét szabadon működhetek, de magyar földön nem tudtak még egyszer végérvényesen gyökeret verni. (1988 óta ismét vannak Magyarországon pálosok. A szerk.) A rend súlypontja Csehszlovákia és főleg Lengyelország területére tevődött át, de Portugáliában, Amerikában, sőt legújabban Ausztráliában is van tudomásunk működésükről. Tagjai mind a mai napig erdős-hegyes tájakon élnek, csorbítatlanul megőrizve pilisi remete-elődeik ősi ragaszkodását ahhoz a csendhez és külső-belső békességhez, amelyet egyedül csak az erdő adhat.

Báthori László barlangja előtt

*A barlang előtt ültem elmerengve.
Lassan leszállt az est.
Éreztem a távolban, hogy nyüzsgő
Gígászi hangyabolyként Budapest.
S láttam a Csendet még nagyobbra nőni.
És a hiúság vására fölé.
Aranysegélyes szemfedelelet szőni.
S láttam: a régholt remetének lába
Hogyan kél versenyre az esti széllel,
És a hangyabolyt hogy tapossa széjjel...
Ültem a barlang előtt elmerengve.
Itt ülhetett ő ötszáz év előtt.
Húsz hosszú éven át.
A pálosrendi remete - barát.
Öreg betűit róttá, egyre róttá
Magyarra fordítván a bibliát.
Csillaghulláson tán eltűnődött néha.
De nem bántotta kétség, vak remény.
Mellette volt és vele volt az Isten-
És boldogabb volt biztosan mint én.*

Reményik Sándor

Dobay Pál kedves közlése

FOGY NÉPÜNK, EGYRE FOGY

Ismét kevesebbek lettünk két ősi szentlászlói halottunkkal

Szomorú szívvel vettünk végső búcsút hittestvérünkől Annától, aki még a múlt század első harmadában született 1929. január 17. vasárnap látta meg a napvilágot.

Szülei: Hornyák József, és Rezsnyák Mária, Ősi Pilisszentlászló családok leszármazottai. Anna nagyon hosszú életéről röviden csak annyit, hogy itt született, és a következő vasárnap lett megkeresztelve Ditrich István atya ekkori plébánosunk által. A keresztszülők szintén helyi lakosok Hornyák József és Rezsnyák Mária voltak. Fiatalon 17 éves korában ment férjhez Józsefhez, akivel 62 éven át éltek igazán nagy szeretetben. Házasságukból, két leány: Mária, Erzsébet és egy fiú született, apja nevét József kapta keresztelekor. Mindkettőjük életére, a derék becsületes munka volt a jellemző. Így derekasan gondoskodtak igen

szorgalmas férjével mindhárom gyermekükről. Az élet megajándékozta őt 6 unokával, 13 dédunokával és 3 ükunokával. 97 év, 5 generáció. Egy szinte felfoghatatlanul hosszú, tartalommal és szeretettel teli életút áll mögötte. Hiányozni fognak a közösen töltött ünnepek. Hiányozni fognak a történetei, amiket olyan nagy örömmel mesélt nekünk, hogy sokszor a könnye is kicsordult a nevetés vagy a meghatottság miatt. Hiányozni fognak a nyári szünetek, amikor a málna földeken dolgozott az egész család. Hiányozni fog a boldog tekintete, amikor sorra ölelgette a sok-sok unokát. S hiányozni fognak aggódó intelmei, - melyeket útravalóként mindig elmondott. Hosszú betegsége után távozott férje és fia után. De bármi történt is vele az Istenbe vetett hite és hűsége soha nem csorbult.

Drága édesanyánk, Nagyikánk, Dédi mamánk, Üki Nagyi, Ancia néni, Annuska!
Földi életünk egyszer véget ér,
Harang szól lelkünkért.
Szívünk remeg, könnyünk szakad,
De emléked mindig velünk marad!

Búcsúznak tőled lányaid, Mari és Erzsi. Férjeik, Gyuszi és Jóska. Menyed Zsuzsa.
Unokáid dédunokáid, ükunokáid, falubéli rokonaid, barátaid, ismerőseid!
Anna! Áldás voltál szívünkbe zárva szeretünk és emlékezünk Rád örökké!

Végső búcsú

Dombai András barátomtól, ősi szentlászlói család sarjától, volt katonatársamtól szintén végső búcsút kellett vennünk.

Andrással, az egyik legkedvesebb idős barátommal, lehet mondani, hogy együtt gyerekeskedtünk, hiszen csak két évvel volt idősebb. Így két évvel korábban kezdte inaséveit. Ő nem építészeti, hanem, vasipari szakmát, szerszám kovácsságot

tanult a hozzánk legközelebbi üzemben. Az akkor igazi fénykorát élő Izbégen lévő Szerszámgyárban. Koránál fogva két évvel előbb fejezte be az ipari tanuló iskolát, kiváló eredménnyel szerszámkészítő kovácsmesterségből. András - Ondrej barátommal, még a katonai szolgálatot is egy alakulatnál. A Karhatalomnál töltöttük. Koránál fogva, ő már „öreg” katona volt, amikor én, mint újonc „kopasz” bevonultam. Andris, mint valóban kiváló katona, többször látott el kapuparancsnoki szolgálatot. Ilyenkor, mint falubelit – „stikában” kiengedett. Nekem csak arra kellett vigyáznom, hogy „akármilyen állapotban bár”, csak visszatérjek a szolgálati ideje alatt, és néki is hozzak a laposüvegbe valamit.

Ezen, soraim erejével is elnézést kérek a kedves Kürtös olvasóktól, de úgy éreztem, és érzem is, hogy ezt is le kellett írnom az egyik legkedvesebb nem csak bajtársamról, de gyerekkori barátomról is.

Folytatván életrajzát meg kell írnom, hogy András barátom nem csak szakmailag, volt jó. Kitartásban is rekordot állított fel. Bármilyen hihetetlennek is tűnik, amit most örök emlékezet okául papírra vetek.

Andris barátom egy életen át megmaradt annál a vállalatnál, ahol „inasként” kezdte, majd mesteri szinten folytatta nyugdíjba vonulásáig.

Valóban mestere volt szakmájának. Hosszú évtizedekig ő készítette el a kőhasogató - kőfaragó munkáimhoz a legkülönbözőbb szerszámokat.

Befejezésül röviden csak annyit, hogy nem csak szakmailag, de emberileg is példaértékű életet élt. Szeretettel búcsúzik tőle:

Leánya Erzsébet, férje József, unokája Tamás és párja Betti. Lánya Erzsébet, férje Józsi unokája Tamás és párja Betti.

Lánya Andrea, férje Ernő, unokája Márkó.

Továbbiakban búcsúznak tőle: rokonai, szomszédai, ismerősei, osztálytársai és volt kollégái.

- Isten veled, kedves András barátom! Legyen néked könnyű szülőfalud temetőjének rögös földje! Nyugodjál békességben!

Futóverseny biztosítása

A RUNaway GARMIN WTF Spartacus futóverseny 2026. augusztus 23-án ismét érintette Pilisszentlászlót. A Visegrádról induló és oda érkező futóverseny útvonala a Honvéd utcán érkezett a településre, majd a Béke utcán keresztül hagyta el azt.

Az első futó 10.00 órakor érkezett a településre, több száz méterrel megelőzve a frissítőponthoz érkező versenyzőket. A versenyen mintegy 400 futó vett részt.

A településen a futók biztonságát Egyesületünk polgárőrei biztosították. A futóverseny biztosításáról előzetesen tájékoztattuk a Szentendrei Rendörkapitányság Közrendvédelmi Osztályát. A futók közül többen futás közben megköszönték a biztosítást.

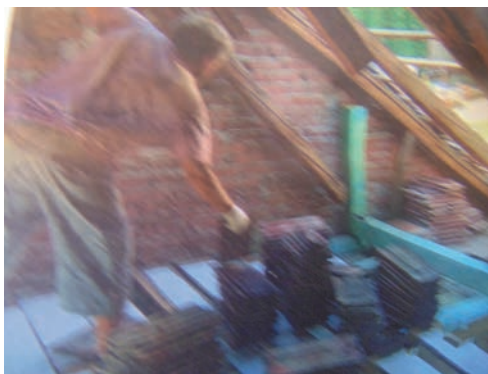

A versenyt megelőzően a polgárőrök bejárták a településen kijelölt útvonalat, és ellenőrizték az esetleges akadályok meglétét.

Pilisszentlászlói Polgárőr-és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület

A Munka dicsérete

A Ferences Világi Rend tagjaként mélyen megérintett egy mondat, a regulánkból: „Úgy értékeljük a munkát, mint ajándékot és mint olyan eszközt, amely által részt vehetnek a teremtésben, a megváltásban és az emberi közösség szolgálatában.” Ez, ösztönzött arra, hogy néhány évvel ezelőtt a Mária Rádióban műsort indítsak „A munka dicsérete” címmel. A legkülönbébb szakma képviselőivel beszélgettem:

szociális munkással, gyárvezetővel, aranyművessel, polgármesterrel, színésszel, tanárral, mérnökkel, borásszal, orgonaépítő mesterrel. A műsor célja az volt, hogy rávilágítson a munka ajándék voltára, a lehetőségre, hogy részt vegyünk a teremtésben és a megváltásban és az emberi közösség szolgálatában. A fiatalabbaknak segítséget jelenthetett a pályaválasztásban, az éltesebb korúaknak pedig abban, hogy minél több foglalkozást megismerjenek, és így jobban megbecsülhessék, embertársaikat. Jó azzal is tisztában lennünk, hogy önmagunkra hogyan hat a

munkánk, s hol bújik meg mindenben a teremtmény.

A hivatás szót szűkebben értelmezve sokszor a foglalkozásunkra értjük, holott keresztényként ez mindnyájunknak egyet kell jelentsen: megélni, hogy Isten gyermekei vagyunk. És ezt nem csak a karitativ szolgálatot végző foglalkozásuk – orvosok, ápolók – élhetik meg szorgalmasan dolgozva, hanem bárki, aki képes önzetlenül, magáról megfeledkezve belemerülni, elmélyedni a

feladatába. Pilinszky János 1974-ben az Új ember lapjain elmélkedett rövid esszéjében a munka dicséretéről, sokkal szebben és pontosabban megfogalmazva a lényegét: Amikor dolgozom: belefeledkezem a munkába, és megfeledkezem magamról. S ez érvényes minden valódi érzésre és cselekvésre, ugyanez történik velünk, amikor szeretünk vagy elmélyülten gondolkodunk. Munka és szeretet mélységesen rokon abban, hogy közelben megfeledkezhetünk önmagunkról.

A munka, az önzetlenség iskolája.

Hajnal Géza

Mohácsi vész - 1526

500 éves évforduló

Ötszáz évvel ezelőtt történ hazánk legnagyobb tragédiája, a Mohácsi vész, amely 150 éves török

uralmat hozott hazánkra, melyben ifjú királyunk Lajos is elesett. 1526. július 20-án nagy útra indult II. Lajos magyar király; Budáról dél felé vette az irányt, hogy majd megütközzék a törökkel. De előtte még elbúcsúzott Máriától, a hitvesétől. Talán fogadkoztak egymásnak: visszajövök-visszavárlak. Erről nem ír a krónika. Arról viszont igen, hogy a 20 éves Lajos és a 21 éves Mária ekkor már négy éve egyetértő házasságban éltek. Kamaszos hévvel, a szerelem első látásra ígézetével keltek egybe, majd jöttek az édes évek: fényes vigalmakkal, udvari parádékkal. Ám Mária ebben a sodró könnyedségben is óvta férje tekintélyét, erélyesen kiállt mellette, s részt kért a nagypolitikából. Csakhogy közbeszólt a végzetes Mohács. És Mária hiába várta vissza a királyt, csak a halálhírért hozták. Élete végéig gyászolta urát – többé nem házasodott meg.

II. Lajos egy árva országot és egy árva királynét hagyott hátra. Mindkettőben felrettent a gondolat: menekülni, de hogyan? Máriának sikerült. Pozsonyban, majd Ausztriában lelt oltalomra, később Németalföld kormányzója lett.

F R

ARANYKÖPÉSEK

Dobay Pál gyűjteményéből

1. A VÉLETLEN az Isten fedőneve, amikor nem akarja magát megmutatni.
/Anatole France/
2. Nem elég csupán fennmaradni, hanem maradandót kell alkotni, valódi értéket fölmutatni.
/Semjén Zsolt/
3. Isten a tunyákat nem segíti.
/Latin közmondás/
4. Minél többet ajándékozott neked Isten, annál nagyobb a tartozásod az emberek felé.
/Kabawa/
5. A türelem összezúzza az ellenség minden támadását.
/Szt. Bonaventúra/
6. A lélek minél inkább megközelíti istent., annál inkább jötevője testvéreinek.
P. Columba Marmion/
7. Hétköznapi dolgokat kell tenni, de nem hétköznapi módon!
/XXIII: János pápa/
8. Utad értelme nem a cél, hanem a vándorlás.
/Márai Sándor/
9. Az sohasem szent, aki már az első pillanatban annak látszik.
/Czoborczy Bence/
10. A barátság csak értékes emberek között lehetséges.
/Platon/

Pál Maholányi

Az Orbán Viktor által vezetett Maffia annyi bűnt követetett el, hogy ahhoz egy egész könyvtári anyagot lehet majd össze állítani, és megírni, hogyha van olyan vállalkozó, vagy csoport, aki ezeket össze szedi, és papírra veti! Ilyen országot pusztító Bagázs még nem volt Magyarországon! A Mohácsi vész csak ministráns lehetett volna hozzájuk képest! Magyar Péternek, és a Tisza

pártra szavazóknak nagy hálával tartozunk, már azért is, mert az ez idáig feltárt és közzé tett gyalázatot megismerhettük! Én azt kívánom így az Alkotmány ünnepén, Magyar Péter ugyanilyen tempóval, ütemben vezesse ezt az Országot legalább két cikluson át, de nagyobb Demokratikusabb szemlélettel!

KIEGÉSZÍTÉS A Boldog születnapot Forint cikkhez

Az augusztusi számban megjelent 80 éves a forint című cikket is érdeklődéssel olvastam.

Pont ezekben a napokban kezdett feleségem fiókjaiban nagytakarítást végezni.

Lomjaim között talált egy kis papírtasakot benne sok-sok forint előtti pengővel.

A tasakon kézírással: Sztrucska József tagkönyve. Ő anyai nagyapám volt. Alagon (ma Dunakeszi része)

éltek. Mestersége szíjgyártó és nyerges mester. Még a mai Szlovákia Trencsén városában tanulta, ahol született a XIX. század utolsó negyedében.

Alagon ő alakította meg a bőrdíszműves ipari szövetkezetet.

Első osztályos koromban Édesanyám betegsége miatt ők neveltek.

A bankjegyekből néhányat egymás mellé rakva készítettem a fényképet azzal a céllal, hogy hátha van valaki akit érdekel. Nos ezért írtam, hogy anyai "örökségem".

Kertész József

Perfekt

Az mondhatja idegen nyelv tudásáról, hogy „perfekt”, aki le tudja fordítani, hogy: „ösztvér kútágas, hórihorgas gémmel”.

Habsburg György szerint az beszél egy idegen

nyelvet, aki tud rajta telefonon beszélgetni. Kéz és arcjáték nélkül. Metakommunikáció nélkül.

Losonci Miklós

Tibor atya bölcs mondásai

- Az a hit, ami az igazsággal
ütközve elpárolog,
nem érdemli meg
a ragaszkodásunkat.
ARTHUR C. CLARKE

- Jó ember vagyok,
Nem haragszom arra,
akit megbántottam.
IGNOTUS

A divat végül is nem más, mint
Tudatosan terjesztett járvány.
G.B. SHAW

Tehetséges az, aki többet tud,
Mint amennyit tanult.
OSVÁTH ERNŐ

A valódi megismerést a szív
adja, azaz a szeretet. amit
szeretünk.
LEV TOLSZTOJ

A legnagyobb boldogság is
Unalmas teher, ha azt mással
nem közölhetjük.
KÁRMÁN JÓZSEF

A szexet Isten teremtette.
A házasságot a papok.
VOLTAIRE

Ha nem érdekel, hol vagy,
nem tévedhetsz el.
ARTHUR BLOCH

Akarod, hogy dicsérjenek?
Akkor ne dicsérd tenmagadat.
BLAISE PASCAL

A szerelem különböző emberek
közötti olyan törekvés, amely
a különbségek kiegyenlítésére
törekszik. Ezért minden törekvés
átmenetileg harmonikus
lelkiállapotot eredményez, célját
tekintve azonban reménytelen.
ASZLÁNYI KÁROLY

Rémálmaim

Az olajkorszak előtt a fizikai munkában haltak bele
az emberek. Minden társadalom 75% -a földműves
kellett legyen. Kaszával és kapával. Ez ma az
USA-ban 3%. A gépesítés miatt, mert egy kombájn
kaszások tízezreit tudja helyettesíteni. Akár 50 ezer
embert. Egy traktor akár 5 -10 ezer kapást.
Az én generációm a kaszálásból már kimaradt.

Helyette életfogytig tartó tanulás van.
Én is 70 éves koromig, eleinte tanultam. Később
tanítottam. Így kizárólag kétféle rémálmom van
szinte minden éjjel. Vagy én tanítok, vagy engem
tanítanak. Mindkét féle rémálmomra garantáltan
felriadok.

Losonci Miklós

Gratulálunk!

Augusztus 20-ai nemzeti ünnep alkalmából Dr. Mecser Tamás r. vezérőrnagy, rendőrségi főtanácsos, országos rendőrfőkapitány Mihics Krisztián r. főhadnagyot, a Budapesti Rendőrfőkapitányság állományában szolgáló kiemelt főnyomozót az elmúlt években végzett kiemelkedő teljesítménye alapján soron kívül r. századossá léptette elő.

Gratulálunk, és büszkék vagyunk polgárőrünkre, aki rendőri munkája mellett az elmúlt években sokat segítette polgárőrségünk működését. Munkájához további sok sikert, erőt és egészséget

kíván a Pilisszentlászlói Polgárőr- és Önkéntes Tűzoltó Egyesület!

Pilisszentlászlói Polgárőr- és Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Dr. Schweickhardt Gotthilf
titkár

Szűz Mária születése Kisboldogasszony

Szeptember 8-án. Kisboldogasszony (népi elnevezése: Kisasszony) napján Egyházunk Szűz Mária születésnapját ünnepli. Szent Annának

elkövetkezvén az órája a hétnek néminemű keddin szüle.

Egészségben szüle az igazi Dávidnak királyi plántáját, ez világnak előtte választott leányt az édes Szűz Máriát. Miképpen az angyaltul megtanították valának, mert ő vala ez világnak jövődő megvilágosítója és az asszonya és tengörnek csillaga.”

(Anna legendája a 16. századi Teleki-kódexből
Boldog vagy szentséges Szűz Mária és a legméltóbb minden dicséretre. Belőled támadt az igazság Napja, Krisztus üdvözítő Istenünk, Alleluja! Íme azért ma az egész teremtet világ Szűz Mária születésének.

(Népi imádság)

A TERMÉSZET KALENDÁRIUMA Dobay Pál kedves közlése

Szeptember hónapunk neve is római eredetű. Eredetileg márciustól kezdték számítani az esztendő hónapjait. Innen ered a szeptember név, ami latinul hetediket jelent.

Hajdan nevezték Szent Mihály havának vagy őszelőnek.

Az egykori kalendáriumok szeptember hónapról is jegyezték fel érdekes időjárásokat. Ebben a még gyakori a kánikulai meleg. Így időszámítás, illetve Krisztus születése előtt 426 – ban Rómát és környékét hatalmas hóhullám és aszály sújtotta. Máskor szokatlanul hamar köszöntött be a fagy. 1392. szeptember 20.-a körül olyan fagyhullám pusztított egész Európában, hogy a szőlőfürtök bogyói valóságos jéggolyóvá váltak. 1462. szeptember végén Erdély egész területét hó

borította be. A szokatlan időjárásoknak az elmúlt évszázadok során se szeri, se száma. 587. szeptember végén, Róma környékén olyan felhőszakadás volt, amelyre emberemlékezet óta

nem volt példa. 1014 szeptemberének második felében Flandria és Anglia szenvedett sokat a felhőszakadásoktól, majd az azt követő árvizektől. 1601. szeptember 21-én Havasalföldön hullott „véres eső”, amelyet valószínűleg valamilyen sivatagi eredetű por színezhetett meg. Az egykori parasztregula szerint ennek a napnak időjárása meghatározza a következő négy hetét is. A néphit szerint, ha Lőrinc szép idővel érkezik, akkor hosszú őszre számíthatunk. Szeptember 8 – a is bővelkedett ősi, pogány népszokásokban.

A néphit szerint a Kisasszony hajtja el a fecskéket, ugyanis ez a nap Kisasszony napja. Egykori babonák szerint, ha 21-én, Máté napján tiszta az idő, akkor sok esztendőre lesz bor a pincékben. A babonás ember egy világért sem vetett volna hajdan ezen a napon, mert az szerencsétlenséget hozott volna a részére.

Szeptember 23-a a csillagászati ősz kezdete. A Nap éppen az égi Egyenlítőn helyezkedik el. Pontosan keleten kél, és nyugaton nyugszik.

Az évszakok közül nálunk leginkább az ősz nevezhető gombatermő időszakként, különösen csapadékos időjárás után. Ebben a hónapban még bőven találhatunk még ízletes vargányát, rizikét, galambgombákat, korallgombákat, csiperkéket és őzlábgombákat is. A kora ősz jellegzetes gombái a rókagombák, amelyek kizárólag erdei fajok. A bükk a gyertyán és a tölgyfélék gyökereihez kapcsolódva élnek. Ugyancsak az őszi erdőkben, elsősorban hegyvidéki fenyvesekben terem a sötét trombitagomba, amely szintén kitűnő, ízletes csemege.

Andrési P.

A lázadó

62 évvel ezelőtt történt az általános iskola első tagozatán. Szüleim iskolaigazgatók voltak. Édesanyám helyben, édesapám egy gimnáziumban. Én viszont vérbeli lázadó voltam minden munkafüzetünk legelső oldalára azt kellett írjuk, hogy: Dolgozni csak pontosan szépen, ahogy

csillag megy az égen! Úgy érdemes. Én viszont az előtte levő verssort írtam: - Ne légy szeles, bár munkádon más keres! Golyóstollal, hogy kitörölhetetlen legyen. Én voltam a kakukktojás.

Losonci Miklós

1968 tükrében: Két nemzetiség két oldalon

Amikor 1968 augusztusában a Magyar Néphadsereg is bevonult Csehszlovákiába, két, egymással tükrőrhelyzetben élő kisebbség került különös történelmi helyzetbe. A magyarországi szlovákok olyan állam polgárai voltak, amely részt vett a beavatkozásban; a szlovákiai magyarok pedig a megtámadott Csehszlovákiában éltek – és közülük sokan elutasították a Magyarországról érkező „testvéri” csapatokat.

Az 1968-as esztendő a modern csehszlovák történelem egyik legalaposabban feltárt fejezete. Jóval kevesebb figyelem jut azonban arra, mi történt ekkor a nemzetiségi hovatartozás, az anyanyelv, az állampolgárság és az állam iránti lojalitás metszéspontjában. Itt ér össze két olyan közösség története, amelyet az oSlovMa

nézőpontjából joggal nevezhetünk egymás tükröképének: a magyarországi szlovákoké és a szlovákiai magyaroké. Mindkét közösség ugyanannak a határnak az ellenkező oldalán élt kisebbségként. A magyarországi szlovákok a Magyar Népköztársaság állampolgárai voltak, miközben Szlovákiához nyelvi, kulturális, sok esetben családi és szakmai kapcsolatok fűzték őket. A szlovákiai magyarok Csehszlovákia állampolgárai voltak, miközben nyelvileg és kulturálisan a magyarsághoz tartoztak. Békeidőben ezek a kötődések nem feltétlenül kerültek egymással szembe. 1968 augusztusa azonban rendkívüli próbatétel elé állította őket.

Polgárőrségünk e-mail címére érkezett: Köszönő levél

„Tisztelt Pilisszentlászló Polgárőr- és Önkéntes Tűzoltó Egyesület!

Ezúton szeretném megköszönni a szervezők és a futók nevében is a közreműködésüket a Garmin WTF Spartacus futóversenyünk lebonyolításában. Nagyon pozitív visszajelzéseket kaptunk, és

megnyugtató volt, hogy Pilisszentlászló központjában biztonságban futottak át a versenyzőink. Jövőre is szeretnénk a segítségüket kérni a versenyünk lebonyolításában.

Köszönettel,
Karlovitcz Máté, versenyigazgató

IRÁNY ÉRSEKÚJVÁR

Megszállásban rétsági páncélosok is részt vettek

A prágai tavasz a nemzetiségi kérdést is napirendre tűzte. A prágai tavasz nem csupán a Csehszlovák Kommunista Párt reformszárnya és Moszkva

közötti konfliktus volt. A társadalmi és politikai enyhülés nyíltabb vitát tett lehetővé a sajtószabadságról, az állam működéséről, a cseh–szlovák viszonyról, valamint a nemzetiségek jogairól is. A csehszlovákiai magyarság számára ennek különös jelentősége volt. Árpád Popély történész 1968 és a csehszlovákiai magyarság című nagyszabású forráskiadványában 150

dokumentumot gyűjtött össze; ezek jelentős része a Csemadok tevékenységéhez és ahhoz a törekvéshez kapcsolódik, hogy a reformidőszakban világosabban megfogalmazzák a magyar kisebbség érdekeit. Napirendre kerültek a nemzetiségi egyenjogúság, a magyar iskolaügy és kulturális intézményrendszer, a politikai képviselet, valamint a magyar lakosság háború utáni helyzetének kérdései. 1968-at ugyanakkor nem szabad utólag zavartalan szlovák–magyar közeledés időszakaként idealizálni. A politikai nyitás régi konfliktusokat, nacionalista megnyilvánulásokat és a közös történelem eltérő értelmezéseit is felszínre hozta. A szervezett magyar kisebbségi közélet jelentős része számára azonban a reformfolyamat mégis esélyt jelentett saját helyzetének javítására. Aztán elérkezett augusztus 20-ról 21-re virradó éjszaka. A Szovjetunió vezette katonai intervencióban a Varsói Szerződés több tagállama, köztük Magyarország is részt vett. A cél az Alexander Dubček nevével és az „emberarcú szocializmus” eszméjével összekapcsolt reformfolyamat megállítása volt. A Magyar Néphadsereg részvételét részletesen dokumentálják a magyar katonai források és a történeti szakirodalom. A fő beavatkozó erőt a 8. gépkocsizó lövészhadosztály alkotta, a Hadtörténelmi Levéltár pedig külön irat együttest őriz ZALA – bevonulás Csehszlovákiába, 1968 címmel. Itt rajzolódik ki 1968 egyik legélesebb paradoxona: magyarországi katonák olyan vidékekre is bevonultak, ahol jelentős magyar lakosság élt.

A Nagy Szovjetunió páncélosai Prágában

Amikor a nemzetiség nem döntötte el, ki melyik oldalon áll.

Első pillantásra azt gondolhatnánk, hogy a szlovákiai magyarok másként tekintettek a Magyarországról érkező katonákra, mint szlovák honfitársaik.

A korabeli dokumentumok azonban ennél jóval összetettebb képet mutatnak. A szlovákiai magyarok ugyanis nem csupán a magyar nemzethez tartozó emberek voltak, hanem egy olyan állam polgárai is, amelynek határait idegen hadsereg

lépte át az ország beleegyezése nélkül. A beavatkozás ráadásul éppen akkor érte őket, amikor a reformfolyamat lehetővé tette saját nemzetiégi követeléseik nyíltabb megfogalmazását. A források a magyar kisebbségi közegben is dokumentálják a katonai intervenció elutasítását. A Csemadok tiltakozott a megszállás ellen, és a magyar közéletben is megjelentek intervencióellenes állásfoglalások, felhívások és röplapok. Ebből természetesen nem következik, hogy minden szlovákiai magyar ugyanígy gondolkodott – az egyéni álláspontok eltértek –, de ugyanígy tarthatatlan az a feltételezés is, hogy az etnikai összetartozás automatikusan a magyar hadsereg támogatását jelentette. A magyar nyelv nem jelentette automatikusan Budapest támogatását, és a Magyarországról érkező magyar katona sem feltétlenül számított „a mi katonánknak” egy szlovákiai magyar szemében. 1968 augusztusa világosan megmutatta, hogy az anyanyelv, a nemzetiégi hovatartozás, az állampolgárság és a politikai lojalitás nem ugyanazt jelenti. Ezt különösen plasztikusan mutatja egy magyarországi szlovák visszaemlékezése, aki éppen a Magyar Néphadsereg egyenruhájában érkezett Szlovákiába.

Magyarországi szlovák a Magyar Néphadsereg egyenruhájában

Rudolf Fraňo a Magyar Néphadseregben szolgált, és 1968-ban magyarországi szlovákként azok közé a katonák közé került, akiket Csehszlovákiába vezényeltek. Történetét a Katonakönyv –

Megjártam

Csehszlovákiát

1968 című kötetből, valamint a Náš kalendár 2025 hasábjain között Prieskumné hliadkovanie című későbbi

visszaemlékezéséből ismerjük. Fraňo eredetileg zászlóaljírnok volt. Amikor azonban a feletteseinek

szlovákul tudó

emberre lett szükségük, tolmács lett belőle. Felderítő járőr tagjaként közvetlen kapcsolatba került a helyi lakossággal. Szlováktudása, amely békeidőben nem feltétlenül jelentett különösebb előnyt a katonai szolgálatban, hirtelen gyakorlati értékűvé vált. Egyben azonban különös személyes ellentmondást is teremtett. Fraňo visszaemlékezésében a helyi szlovákokat „szlovák testvéreinek” nevezi. Beszélte a nyelvüket, közösséget érzett velük – mégis annak az államnak a hadseregében érkezett közéjük, amely részt vett az intervencióban. Felderítőként újra és újra ugyanazt a kérdést hallotta: mikor távoznak végre a Varsói Szerződés csapatai, köztük a Magyar Néphadsereg egységei? Saját visszaemlékezése szerint ezt sokszor jóval keményebben fogalmazták meg. Talán a legbeszédesebb élménye Kálnán, a Garam mentén érte. Szolgálati helyétől nem messze éltek elhunyt bátyjának keresztszülei, akik Magyarországról települtek át Szlovákiába a háború utáni lakosságcsere során. Amikor egy magyar katonai jármű állt meg a házuk előtt, és Fraňo szállt ki belőle, az első reakció rémület volt: „Jaj, Istenem, mi történt, Rudko?” A feszültség hamar oldódott, de az ezt követő beszélgetés Fraňo

Talán a magyar értelmiség beteg a legsúlyosabban...

„Irtózatossá harag fog az emberben azt látván, hogy mit művel az emberekkel ez a globalizációs hazudott világ. Minden porcikámban haragszom azokra, akik közösségről, nemzetközi világról beszélnek – és az egész csak a pénzről szól.

Ez nem az én világom. Az én világom az, ahogy járom a Kárpát-medencét, Szlovákiától Románián át Szerbiáig – és minél messzebb érek Budapestről, annál közelebb kerülök a hazámhoz.

Csak visszajönni rettenetes. Ha most lennék harmincéves, elmennék Budapestről. És ez a háború – bármennyire is elhallgatják az uzsorások és tolvajok kezében lévő tömegkommunikációs eszközök – mindmáig éles, kemény és folyamatos. És felderíthetetlenül sok apróság teszi ki.

Egészen a felvilágosodásig jelen volt Európában egyfajta közép, vagy másképp fogalmazva az asztralizmus, ami a szellem és a test közötti

kapcsolatot tartja fenn, és fejt ki erre a világra. Ez az asztralizmus sérült meg súlyosan a felvilágosodás következtében, és váltak benne hamis képzetté azok, amik korábban a Középben megfelelő helyen voltak.

A magyar népben is ez az igazi probléma ma: a közép hiánya. S talán a magyar értelmiség beteg a legsúlyosabban. Nem tud igent és nemet mondani, hanem "ha innen nézem ilyen, ha meg onnan, akkor olyan", és persze minden relatív, és egyéb sanda szövegek. De mindezt csak azért teszi, hogy függetlenítse magát az élet különböző problémáitól. A függetlenségét hangsúlyozza – holott az elkötelezettségét kellene..."

Makovecz Imre

fotón: Makovecz Imre (1935-2011) - építész, közéleti személyiség - nagy példaképünk már nagy betegen az újkenyérrel.

Losonci Miklós

Más karjával könnyű csalánt verni

Horthy Miklós még a saját fiát is elküldte a Don a budai palotában. Pózolgatott. –kanyarba. Ő meg "hősieskedett"

Losonci Miklós

Hozzászólás a pozsonyi csata cikkhez

A világtörténelemben mindig a kardot tartották a lovagias fegyvernek. A kétesélyes vívást a lovagias harcmodornak. Az íjat pedig a gyávák fegyverének. A kézi tusa volt a fair play. A pusztai harcmodor viszont a lovas íjászat volt. Folyamatosan mozogj – támadj és menekülj és lőtávolságban mindig lőj!

Erről szólt a pozsonyi csata is. A statikus páncélosok veszítettek a mobilis lövésekkel szemben. A mai hadseregek kizárólag mobilizált lövészekből állnak. Ezt az elvet képviselték az ősmagyarok is, mint minden más pusztai lovas nomád nép: hun, avar, türk, kun, mongol stb.

A keskeny nyílhegyek áthatoltak a páncélokra is. A csapadékos nyugat – európai országok harci íjai

egyetlen két méteres fából készültek. A száraz tájak íjai viszont 10 darabból lettek összeragasztva enyvével. A végek és a markolat merev csont. A közép rugalmas fa. Kívül ín, belül szaru alul is és felül is. Esőben elázva 10 darabra estek szét. Ilyenkor börtökben kellett védeni. Pozsonynál jó volt az idő, Augsburgnál a bajorok márciusi zuhogó esőben támadtak a magyarokra.

Losonci Miklós

Két focista

Két focistának van Magyarországon viaszszobra. Puskásnak és Szoboszlainak.

Pedig a kettőt nem is lenne szabad egy napon említeni. Puskás a bajnoki (hazai) meccsein 177 % -al rúgta a gólokat. Vagyis meccsenként átlagosan majdnem kettőt. Szoboszlai átlaga 17%. Ez kilenc százaléka Puskás teljesítményének. Ráadásul ki sem tud emiatt jutni a világbajnokságra. Ahol Puskás 99% - al rúgott gólt. Vagyis minden meccsen átlagosan lőtt egy gólt. (Kocsis 111%-al még nála is eredményesebb volt.

Losonci Miklós

Hozzászólás a Görgei Artúr cikkhez

Apja akaratából végzett katonai tanulmányokat, de a szenvedélye a kémia volt. Ezért Prágában végzett vegyészetet is. A szabadságharc elején ő hozta létre az első magyar löpörgyárat emiatt.

Végigharcolta az egész szabadságharcot, mialatt Kossuth csak szónokolt. Neki vezetnie volna a honvédeknek Bécsnek, a kétszeres túlerőnek, de Görgei ehelyett felszabadította Budát!

160- 160 ezer körül mozgott mindkét hadsereg létszáma, de a 200 ezer kozák

érkezése után már vérfürdő lett volna az ellenállás. Kossuth Aradra rendelte az egész magyar hadsereget, hogy fedezzék a menekülését, zsebében a Zichy – gyémántokkal. Honvédek tízezreinek az élete árán Görgei nem volt hajlandó Kossuth „ dezertálását – szökését” a sok kincssel biztosítani. Valójában Kossuth nem is volt dezertőr, mert egyetlen napot sem volt katona. Görgei viszont mindig.

Losonci Miklós mérnök tanár

42 Celsius

Ez az új abszolút magyarországi rekord. Az autók nem hideg füstöt bocsátanak ki, hanem forró, és kb. ezerszer több autó van mint a II. világháború után volt. Ráadásul a milliárdnyi kínai és indiai is átült kerékpárról autóra. A kőolaj előbb utóbb elfogy . Utána garantáltan GLOBÁLIS LEHŰLÉS

lesz. Már is az egész világon lövik az energia infrastruktúrát. Olajfinomítókat, gázvezetékeket, olajvezetékeket, tankhajókat.

Losonci Miklós

Szent Mihály napja

(szeptember 29)

Szent Mihály arkangyal ünnepe,. A hagyomány szerint ő a túlvilágra költöző lélek kísérotársa, bírása. Ezzel függ össze a halottszállító saroglya „Szent Mihály lova” elnevezése, amely fából készült négy lábbal ellátott eszköz. Temetéskor a koporsót helyezték rá, melyet aztán négy ember a vállára emelve a sírhoz vitt.

Nevét valószínűleg onnét kapta, hogy a középkortól Magyarországon is a temetés védőszentjeként tisztelték Szent Mihályt. Katolikusok és protestánsok egyaránt használták: „Szent Mihály lova kifejezést.

Annak idején a családi házban voltak felravatalozva az elhunytak, és a plébános úr ott is tartott beszédet, és onnét indult el a halotti menet a temetőbe. Koporsóvivőnek, hat rokon, barát, férfi lett megkérve, akik felváltva vitték az elhunytat. A Pilisben sajnos nálunk készült el utoljára a ravatalozó.

Az akkori Szentendrén székelő Városgazdálkodáshoz tartozó vállalat 1977. év tavaszán kezdte el az alapozási munkákat. Még abban az évben sikerült elvégeznie az alig félméternyi magasságú alapozást. Ezután egy-két évi „pangás”. Mivel az alapfalak közötti aljzat beton sem készült el, igen komoly vastagságú és magasságú gaz borította.

Nagyon sokáig volt ilyen állapotban, mikor Csuport Sándor (áldott emlékezetű Sanyi bácsi, (akit humánus, jó lelkű erdészként is tiszteltem) tanácselnök felkérésére, el kellett vállálnom a Ravatalozó elkészítését. A késő ősszel elkezdett, folytatását az épületnek a következő nyár elejére sikerült befejezni. Történt ez 1978 - ban.

Nos, visszatérve a „Szent Mihály lova” kifejezésre, ami ugyancsak az eszköz nagy múltjára vall.

Általában dísztelen volt és feketére festették, de ismereteseek faragott fehér és színes virágokkal

díszített festett példányok is, amelyeket, gyermekek temetésénél használtak. Ahol, és amíg nem voltak ravatalozók, mint nálunk is, addig, ezen vitték, a plébános és a temetésre megjelentek kíséretében az elhunytakat házuktól a temetőbe.

E nappal megkezdődött az úgynevezett kifsarsang ideje, a lakodalmazások őszi időszaka, amely Katalin napjáig (november 25.) tartott Mihály napja a név gyakorisága miatt kedvelt névünnepp. Szent Mihály napja, a gazdasági év fordulója. Ezután kezdték a kukoricát törni. A Szent György napkor legelőre hajtott állatokat ilyenkor hajtották haza. Ez a nap a pásztorok elszámoltatásának, szegődtetésének időpontja is volt. A Hortobágy vidékén Mihály nap volt számukra a legnagyobb ünnep, amikor a mulatságokat, bálakat is rendeztek. E napon gyakran vásár is volt, a pásztorok

ilyenkor egészítették ki a felszerelésüket. A cselédfogadás egyik időpontja. .Sok féle, időjárással kapcsolatos szólás, közmondás ismeretes Szent Mihály napra vonatkozóan. Közismert mondás: „Szent Mihály lova deres, behozza a telet!”

Az Ipoly menti falvakban úgy tartották, ha a fecskék még nem mentek el Szent Mihály napjáig, akkor hosszú ősre lehet számítani. A pásztorok az állatok viselkedéséből jósoltak az időjárásra. Ha Szent Mihály éjszakáján a juhok vagy a disznók összefeküdtek, hosszú, erős telet vártak, ellenkező esetben enyhét. A Móga János altábornagy vezette független magyar honvédsereg 1848 szeptember 29-én győzte le a Jelasics horvát bán vezérelte osztrák-horvát csapatokat. Ennek tiszteletére, sokáig ez volt a Magyar Néphadsereg napja.

Az elfeledett írónők

egyike, P. Gulácsy Irén 1894. szeptember 9-én született. Miután Nagyváradra költözött, olyan ikonikus lapokban publikált, mint a Keleti Újság, a Napkelet vagy a Brassói Lapok. Írói munkássága

felívelését a Fürgeteg című, pályadíjat nyert regénye alapozta meg, majd sorra következtek a nagyepikai művek. Az archaikus nyelvezetben megírt történelmi regényeiben a magyar múlt egy-egy kiemelkedő korszakának küzdelmei bomlanak ki, de az örök boldogságvágy, a férfi és nő huzakodása-szerelme is kizeng a sorok közül. A Fekete völgyek című nagyregénye a mohácsi vész idején játszódik; a mohácsi tragédiát előidéző-átélő nemzedék története. Megrázó olvasmány. Bár a magyar sors pátoszos ábrázolását már saját korában is kifogásolták a mű kritikusai, ám a néhány év alatt tíz kiadást megélt regény irodalmi értékét nem vitatta senki.

Hamarosan Mohács ötszázadik évfordulója. Egy hálagondolat illesse azokat is, akik a művészet és a tudomány eszközeivel élénk tárják Mohács tablóját.

Jómagam a Fekete völgyek c. két kötetes könyvét, mely a Mohácsi vésszről szól, olvastam nagy élvezettel, még legénykoromban.

F R

Ezt sem szabadna elfelednünk

Az 1968-as invázió felvidéki magyar szemszögből

1. A huszadik század negyvenes éveinek végéig a felvidéki magyarság a segítséget a problémái megoldására Budapesttől várta.

2. A törés fokozatosan, másfél évtized alatt állt be, főleg a Benes-dekrétumok alapján végrehajtott magyarellenes intézkedések hatására 1945 és 1960 között, majd a csehszlovák kommunista kormány Moszkvából instruált intézkedései alapján, amikor is fokozatosan visszaadták a felvidéki magyarság jogainak nagy részét. Az origó Budapestről nem Pozsonyra, hanem Prágára csúszott át.

3. A változás két fontos ponton érhető tetten: 1968-ban a felvidéki magyarok nem üdvözölték a Magyar Néphadsereg alakulatait, mint történt ez 1938-ban, az első bécsi döntés után a Magyar Honvédség esetében, hanem küldték őket vissza Magyarországra. Ők a Prágai Tavasszal szimpatizáltak

A Prágai Tavasszal hosszú ideig váltak közösséget az invázió után is - annak ellenére (s ez kicsit érthetetlen), hogy 1968-ban sok magyarellenes nacionalista megnyilvánulás is a felszínre került, s ezek ellen sem a reformerők, sem maga Dubcek sem emelte fel a szavát egyszer sem.

4. A moszkovita erők (Husákkal az élen) akkor is eljárásogattak a csehszlovákiai magyar intelligenciával. A hivatalosan egy párti rendszer tárgyalópartnernek fogadta el a Csemadokot, s októberben elfogadták a kisebbségek jogállásáról szóló 144-es alkotmánytörvényt, amely persze soha nem lépett életbe.

5. A felvidéki magyar Dubcek - párti hozzáállás persze kivívta a husáki hatalom bosszúállását, a dörzsölt ultra kommunista visszarendeződés szlovák élharcosai a helyzetet kihasználták arra, hogy sok kiemelkedő felvidéki magyar értelmiségit szorítsanak ki a társadalom peremére. Ezáltal

megtörtént a felvidéki magyar értelmiség harmadik lefejezése is a huszadik században.

5. És most figyelem, napjaink felvidéki magyar "tigriskölykei": mindezek ellenére, a hetvenes és a nyolcvanas évek debil szürkésege és

elnyomáshullámai ellenére a felvidéki magyar nemzettudat 1989-ben jobb állapotban volt, mint van ma. MOST VOLNA JÓ EGY KICSIT ELGONDOLKODNI!

Alamizsna

Akkor kaphatjuk meg, ha átvesszük a nyugat muszlinjait, Azok után hogy tíz évig átkoztak minket a kerítésünk miatt. A keletieknek pedig a gabonáját kell átvegyük. megsemmisítve a sajátunkét. Az utódainkat elvesztettük a rendszerváltáskor a fogamzásgátló legalizásával. A homoszexualitás zöld utat kapott hetven évvel a

szexuális forradalomnak nevezett feminista forradalom után. Ami a gyerektelenség jogának kiharcolását jelentette. Az energia infrastruktúra világméretű. Rombolása mindezekhez csak hab a tortán.

Losonci Miklós

Slovák z Maďarska v maďarskej uniforme

Rudolf Fraňo slúžil v Maďarskej ľudovej armáde a v roku 1968 sa ako Slovák z Maďarska ocitol medzi vojakmi vyslanými do Československa. Jeho príbeh poznáme z knihy Katonakönyv – Megjártam Csehszlovákiát 1968 i z neskoršej spomienky Prieskumné hliadkovanie uverejnenej v Našom kalendári 2025. Fraňo pôvodne pôsobil ako pisár práporu. Keď však nadriadení potrebovali človeka ovládajúceho slovenčinu, stal sa tlmočníkom. Ako príslušník prieskumnej hliadky sa potom dostával do priameho kontaktu s miestnym obyvateľstvom. Jeho slovenčina, ktorá za bežných okolností nemusela mať vo vojenskej službe osobitný význam, sa odrazu stala praktickou kvalifikáciou. A zároveň zdrojom veľmi zvláštneho osobného paradoxu. Fraňo miestnych Slovákov vo svojich spomienkach označuje za svojich „slovenských bratov". Hovoril ich jazykom, cítil k nim národnú blízkosť – a predsa medzi nich prišiel v uniforme armády štátu, ktorý sa podieľal na intervencii. Ako člen prieskumnej hliadky počúval najmä otázku, kedy vojská Varšavskej zmluvy vrátane Maďarskej ľudovej armády odídu. Sám dodáva, že miestni sa neraz pýtali oveľa tvrdsie. Azda najvýrečnejšiu skúsenosť zažil v Kalnej nad Hronom. Neďaleko miesta jeho pôsobenia žili krstní rodičia jeho zosnulého brata. Pochádzali z Maďarska a na Slovensko sa presídlili počas povojnovej výmeny

obyvateľstva. Keď pred ich domom zastalo vozidlo maďarskej armády a vystúpil z neho Fraňo, prvou reakciou bolo zdesenie: „Ach, Bože, čo sa deje, Rudko?" Napätie sa rýchlo rozplynulo, no rozhovor, ktorý nasledoval, patrí k najcennejším pasážam Fraňových spomienok. Jeho krstný otec, člen miestneho národného výboru, odmietol oficiálne tvrdenie o kontrarevolúcii. Ukázal návštevníkom protiokupačné letáky – napísané po maďarsky – a povedal: „Tu nie je rozdiel medzi Slovákmí a Maďarmi." Vzápätí dodal, že bez sovietskych vojsk dovtedy žili spokojne a obáva sa, že keď už prišli, zostanú. V tejto jednej návšteve sa sústreďuje takmer celý paradox našich zrkadlových národností. Na jednej strane bol Slovák z Maďarska v maďarskej uniforme, na druhej Slováci a Maďari žijúci v Československu, ktorí prítomnosť intervenčných vojsk odmietali. Pochybnosti pritom Fraňo zaznamenal aj vo vlastných radoch. Nadrotmajster Králik podľa jeho spomienok nechápal, prečo vôbec museli prísť do Československa, keď je tam podľa neho rovnaký spoločenský systém ako v Maďarsku. Fraňov príbeh však treba čítať presne tak, ako vznikol: ako osobné svedectvo jedného Slováka z Maďarska, nie ako obraz postoja celej slovenskej komunity. Podobne individuálny, no zároveň nezávisle overiteľný základ má príbeh Jána Chlebnického.

ELŐSZÓ

A tíz éve megjelent Elődeink Humora IV. könyvemből

Írta: Dr. Jozef Schwarcz szociológus

Legyen üdvözölve mindenki, aki kinyitja oldalait ennek a könyvnek!

Nagyon jól tette! Mikor olvassa ezen sorait első pillanatban nem is gondolná, hogy nem csupán szórakozott, de megtudott nagyon sok újat mindennapi életéről a Pilisieknek. Mindenek előtt az itt élő szlovákoknak, akik legkevesebb háromszáz éve izzadsággal az arcukon, de néha szemükben könnyekkel – alakították ezt a vidéket saját képükre.

Nem mondom meg Önöknek a könyvben mi íródik. Minek is, hiszen elég elolvasni tartalmát a könyvnek az elnevezését a rövid eseményeknek, amely elárulja ezt.

De megmondom Önöknek, hogy az események néhány kivétellel valóban megtörténtek, ezeket ez eseményeket szereplőik valóban átélték és létező

személyek (némelyik még most is élő), húsból csontból való.

Elárulok valamit szerzőnek az Elődeink humorával immár a negyedik könyvéről. A szerző nem igazán megfelelő szó, mert a szerző élete a Pilisszentlászlóiaknak, és a Pilisieknek. Itt látszik megnyilvánulása a szerzőnek. Franyó Rudolf leírta humoros eseményeit az elődjeinek, és vele egykorúaknak. Hiszen ő is egy közülük, ő is pilisszentlászlói! Hallgatta őket gyerekkorától és elraktározta őket emlékezetébe. Tudatára ébredt, milyen gazdagon van belőlük az életben. Mekkora kincs ez. Nem hasonló anyagi kincs, mint az arany drágakő, de hasonló a lelki értékekhez. De hogy mindörökké megmaradjanak, és hozzáférhetők legyenek, lehessen meríteni belőlük másoknak is kézzel foghatóan olvashatóvá, kell

tenni. És ez a könyv megtestesülése a gondolatok gazdagságának a Pilisben élő lakosoknak. Címként ennek az előszónak rövid történetekről írtam. Ez valóban így van.

Olvasásuk közben bármikor becsukhatják a könyvet, és félre tehetik. De mindig mikor

felvidulni szeretnének elfeledni a nehézségeket, szedjék le a polcra és újból csak úgy, ahol kinyílik, kezdjék olvasni... Rögtön jobbak lesznek lélekben.

Mgr. Jozef Schwarz
szociológus

HUMOR

TANÁCSŰLÉS

Az 1950-es évek elején történt. János mint újdonsült tanácstag, a gyűlést követő borozgatás után fáradtan tért haza.

- Hol voltál olyan sokáig, már a vacsora is kihűlt – pöröl vele az asszony.
- Jaj kedves Ilonka, a mai ülés hosszú volt
- mondja mentegetőzve feleségének.
- És miről beszélt a tanácselnök elvtárs úr?
- kezd megenyhülni az asszony.
- Azt bizony nem mondta meg.

NÖTLEN VAGYOK

Vidéki munkánál, egyik este egy helybeli köművessel iddógaltunk.

A sokadik sör után, Lackó már nem bírt többet inni, meg akarván szabadulni barátunktól megkérdezte:

- Mond, komám, ha végig piálod az egész éjszakát, akkor összetörve ébredsz?
- Nem komám, én még nőtlen vagyok.

MI RISKÁNAK HÍVJUK

Sztríko Jano, hogy hívják a tehenüket?

- kérdezte Jankó nagybátyától.
- Jaj, kedves Jankó „aztat” én nem tudom, de mi Riskának hívjuk.

A SAKKOZÓ KUTYA

Még a hetvenes években történt az akkori ÁFÉSZ kocsma udvarán Lackó barátommal sakkoztunk. Rexi névre hallgató kutyám ott ült mellettünk. A sokadik sör után ismét én nekem kellett beállni a sörre vágyók közé.

Lackó unalmában a kutyámhoz beszélt. Arra felé jött egy turista. Ülőhely már csak a mi asztalunknál volt, így engedelmet kérve oda ült Lackóhoz.

- No ezt igazán nem hittem volna, hogy a kutya tud sakkozni.

- szólt Lackóhoz. Lackó szokása szerint, hüvelyk ujját megnyálazva, gondolkodott, majd kezével legyintve kijelentette.

– Az ördög tudja... Ma már negyedszer áll vesztesre....

HÁROM NAPONTA

János bácsi panaszkodott szomszédjának:

- Képzeld, Józsikám, ha eljövök ide a kocsmába, az asszony három napig nem beszél velem. Józsi gondolkodott, majd megkérdezte.
- Akkor milyen gyakran jársz ide?
- Hát úgy háromnaponta.

TROMBITA

Jankó kérlelte a nagypapát, hogy vegyen neki trombitát.

- Azt már nem, trombita nélkül is elég hurhajt tudsz csinálni.
- Ne féljen nagypapa, megígérem, hogy csak akkor fogok trombitálni, amikor alszik.

REKESZEST

Szentendrén egy nyaraló építkezésén történt.

Megérkezett az építető és megkérdezte tőlem, milyen sört hozzon?

- Milyen sört szeretnél Lackó?- kiáltottam Lackóhoz, aki a tetőn kívül építette a kéményt.
- Rekeszest, jött a válasz fönről.

II. Lajos

500 éve halt meg II. Lajos

II. Ulászló uralkodása után Csehországban és Magyarországon kétségbeejtő állapotok maradtak. A mindenható és összevesztet nemesség által, amely csak a saját érdekeit kereste, növekedett a jobbágyság elnyomása és a déli határokon a török fenyegetés. Tetejébe a 400 000 arany tartozás. Ilyen örökség jutott az új uralkodónak, II. Lajosnak. Ulászló tízéves fiának. Éretté válásáig a tanács uralkodott. Amelynek tagjai egyházi tisztségviselők, főurak és a középnemesség előjárói voltak, akik egymással marakodtak. Azok az országot, még mélyebbre taszították. A nemesség továbbra is lopott és gazdagodott. A nép, de a király is egyre szegényebb lett. II. Lajos 1522. óta energikus felesége Habsburg Mária a német-római császár I. Maximilián unokája által befolyásolva átvette az uralkodói feladatokat. Ezzel felesége és német tanácsadói ellen a nemesség gyűlöletét kivívta. Nos a nemesség önhatalmának a letörésére, a királyi hatalom megerősítésére, az ország rendjének helyreállítására nem volt elég ideje, tapasztalata és ereje. 1526 júniusában a szultán óriási hadserege Magyarország ellen indult. A nemesség jelentősebb számú sereget összetoborozni nem tudott. II. Lajos a pápai felhívás ellenére segítséget a határokon túl nem szerzett. Mohácsnál a magyar katonaság végzetes vereséget szenvedett. A harcban, II. Lajos Magyarország utolsó Jagelló uralkodója is életét veszítette.

Vereség Mohácsnál

1526 júliusában a szultán a Dunánál ez utolsó erődményt, Péterváradot is bevette. A védtelen ország előtte feküdt. Döntő ütközet a magyar

katonasággal Mohács melletti síkságon zajlott. Török sereg közel 100 000 emberével szemben II. Lajos alig 30 000 katonát állított fel. A harcmezőre Szapolyai János serege, Horvát katonák és Cseh segítség is közeledett. A harcban azonban nem avatkoztak. Augusztus 29. minden eldőlt. Magyar katonaság megsemmisítő vereséget szenvedett. Király menekülés közben a megáradt Csele patakban életét veszítette. Magyarország a törökök kénye-kedvére maradt.

Nemesség elveti a segítséget

„Török az egész ország megszállásán gondolkodott (holott az addig, eszébe soha nem jutott). Király azon a véleményen volt, hogy az egész országnak össze kell fognia, holott, engedelmességet kevés főúr tanúsított. Sokukat nem érdekelték parancsai. Királynak pénze nem volt. A főurak zsebei viszont tele voltak, de a királynak semmit nem adtak. Ezért utána a szegényekre és a városokra támaszkodott, nem csupán a világi javakat, de a templomi adományok felét is elvetette. Király a nemesek birtokaiból semmi értékeset elvenni, nem mert.

Korai jelzések

II. Lajos idő előtt született, de már akkor felségnek Habsburg Mária volt kiszemelve. Édesanyja egy hónappal a szülés után meghalt. Alig két évesen magyar és egy évvel később cseh királlyá koronázták. Édesapja korán meghalt. Lajos ekkor tíz éves volt. Másoknál korábban tanult meg beszélni, hamarabb vált felnőtté, hamarabb szőrösödött és őszült. Idő előtt is – 20 éves korában halt meg.

Impresszum:

A szerkesztőség címe: 2009 Pilisszentlászló, Petőfi S. u. 55.

Felelős szerkesztő - kiadó: Franyó Rudolf

E-mail: franyorudolf@citromail.hu | Tel.: 06 20 947-9243, 06 26 338-093

Megjelenik havonta • Iktatószám: CE/15092-2/2015